

Revisió de la Llei 25/1985, de 10 de desembre, dels consells escolars

I. Antecedents

1. Introducció

La Llei 25/1985, de 10 de desembre, dels consells escolars, estableix els organismes de participació, consulta i assessorament en la programació general de l'ensenyament no universitari a Catalunya. El Consell Escolar de Catalunya, els consells escolars territorials i els consells escolars municipals es configuren com la xarxa territorialment estesa que garanteix la participació dels sectors interessats en l'educació, garantia de l'exercici efectiu del dret a l'educació.

Al llarg d'aquests vint anys, des de la promulgació de la Llei 25/1985, en el món educatiu s'han produït canvis considerables. Les lleis educatives han estat modificades, l'extensió que s'ha produït de l'ensenyament no universitari és evident i el sistema educatiu en el seu conjunt ha canviat notablement, com també ho ha fet la societat catalana.

L'aprovació de la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, publicada al BOE de 20 de juliol i al DOGC de la mateixa data mitjançant el Decret 306/2006, de 20 de juliol, i el seu desenvolupament comporten canvis.

D'acord amb l'Estatut vigent, la Generalitat té la competència exclusiva de *"la regulació dels òrgans de participació i consulta dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament en el seu territori"* (article 131.2). En la concreció d'aquesta competència exclusiva caldrà, tanmateix, respectar allò que es pugui derivar de les previsions contingudes a l'article 149.1.1 de la Constitució Espanyola (CE), en no ser un àmbit exclòs de la intervenció de l'Estat, i més en una matèria molt vinculada a l'article 27.5 de la CE. La Generalitat de Catalunya, per tant, pot establir per llei una regulació completa dels òrgans de participació i consulta, com són el Consell Escolar de Catalunya, els consells escolars territorials i els municipals, amb aquesta cautela esmentada.

El Pacte Nacional per a l'Educació, signat per la majoria d'associacions, entitats i agents socials representatius de la comunitat educativa, ha de comportar un pas endavant en la

millora de la participació efectiva i en el compromís necessari dels agents que intervenen en l'educació.

D'altra banda, la pràctica de la participació en els organismes creats per la Llei 25/1985 ha estat manifestament profitosa i se n'han derivat aprenentatges sobre la seva estructura, composició i funcionament que poden i han de ser aprofitats per revisar allò que la llei estableix i veure si s'hi han d'introduir modificacions més o menys importants.

En aquest sentit, és indubtable la contribució del Consell Escolar de Catalunya a l'intercanvi de parers entre els seus membres, al debat educatiu, a la millora de la legislació i altra normativa educativa. La constant cerca del necessari consens ha presidit el funcionament del Consell que, al seu torn, ha facilitat llocs i punts de trobada entre els diferents sectors que la componen i entre aquests i l'Administració educativa. Les publicacions del Consell i els seus dictàmens testimonien la qualitat i quantitat de la tasca realitzada en aquests anys passats des de la seva creació, sovint per iniciativa pròpia. Les Jornades de reflexió anuals del Consell són una tradició consolidada i una referència en el món educatiu català.

Els Consells Escolars Territorials i Municipals han jugat igualment un cert paper en l'articulació de la participació de la comunitat educativa en els respectius àmbits territorials, tot i que les funcions que els havien estat encomanades no s'han exercit amb plenitud, cosa que convindria millorar, tot reformant-los, si hom vol que siguin veritablement la veu de la comunitat educativa en un àmbit territorial determinat.

Quant a les modificacions normatives que incideixen en aquest àmbit, cal assenyalar que la Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives, va afegir una disposició addicional segona a la Llei 25/1985, que disposa que al Consell Escolar de la ciutat de Barcelona, atesa la seva singularitat, li és aplicable el règim establert per als consells escolars territorials, amb la composició que es determini per decret, i que el règim dels consells escolars de districte és el que la llei estableix per als consells escolars municipals.

Finalment, mitjançant el Decret 20/2005, de 8 de febrer, es determina la composició del Consell Escolar Municipal de Barcelona (DOGC 4320, de 10 de febrer de 2005).

2. Document 2/1998: Revisió de la Llei 25/1985, del 10 de desembre dels consells escolars

El Consell Escolar de Catalunya, amb motiu del desè aniversari de la seva constitució, va elaborar i aprovar el Document 2/1998: *Revisió de la Llei 25/1985, de 10 de desembre, dels consells escolars*, en què es plantejava que convenia "actualitzar i revisar, en el sentit d'ajustar, algun aspecte de la Llei 25/1985...". El Consell valorava positivament l'aplicació de la llei i, per aquest motiu, proposava una adequació i no pas canvis substancials.

Algunes de les propostes d'aquell document segueixen sent d'actualitat i encara vigents. Per això se n'expliciten algunes de les més significatives perquè poden constituir un marc en el

qual el Consell pot trobar-hi ara no tan sols inspiració sinó també fonament per al seu treball de reflexió i per a l'elaboració de les conclusions.

En aquell document, el Consell considerava que calia concretar la representativitat dels sectors que no estava clarament establerta en la llei; valorava l'equilibri entre el sector públic i el privat i proposava que s'especificués la distribució de representants entre ambdós sectors; considerava que el sistema de nomenament de les universitats havia de ser revisat; i entenia insuficient la participació dels alumnes, entre altres qüestions ja debatudes en el Consell.

Quant als consells escolars territorials, considerava que calia potenciar la seva presència en el Consell Escolar de Catalunya, com també que el seus representants actuessin com a portaveus dels consells i aportessin l'especificitat del territori.

Quant als consells escolars municipals, considerava que s'havien de constituir en tots els municipis on s'imparteix l'ensenyament obligatori complet i deixar a criteri dels altres municipis constituir-lo o no.

3. Altres consideracions sobre la Llei 25/1985

El març de 1996 es va crear la Subcomissió "Deu anys del Consell Escolar de Catalunya", presidida pel professor Josep González-Agàpito, qui va fer arribar als coordinadors de la subcomissió els suggeriments següents: el Consell s'ha de poder pronunciar amb agilitat i autonomia sobre temes d'actualitat i rellevància educativa, sense esperar que el Departament d'Educació li ho demani formalment; la presència de l'Administració educativa ajuda a establir consensos en el debat dels dictàmens i els documents, encara que se'n podria ponderar a la baixa la seva representació; és fonamental que el pes relatiu dels diversos sectors representats en el Consell obligui a buscar el consens, o majories ben àmplies, sense que cap grup, constituït per un o més sectors afins, pugui predeterminar les decisions del Consell; el nombre de membres del Consell ha de facilitar el debat en les sessions plenàries, per la qual cosa no és aconsellable una ampliació significativa del nombre total; convindria enfortir el paper de la Secretaria del Consell i explicitar en la llei les funcions bàsiques d'aquest òrgan; la representació de les universitats ha de recaure en persones que coneguin amb profunditat l'àmbit educatiu i, per tant, que estiguin vinculades a facultats, escoles i instituts de Ciències de l'Educació i Pedagogia; convindria plantejar-se la figura del vicepresident del Consell Escolar, que permeti la substitució del president i asseguri el funcionament del Consell en casos d'absència del titular. Finalment, assenyala que caldria revisar què ha funcionat i què no en el Consell, abans de proposar cap modificació de la Llei 25/1985.

Finalment, l'Assessoria Jurídica del Departament d'Educació va trametre, a primers d'abril de 2006, un document d'anàlisi de la Llei 25/1985, a petició de la Secretaria i com a document previ d'aquest treball. Aquest document suggeria que es fes la revisió dels capítols II i III de la llei, per encabir-hi el contingut de la disposició addicional segona incorporada per la Llei

7/2004; que s'analitzi la suplència dels membres del Consell i la delegació d'assistència; que s'estudiïn les repercussions de la modificació de la Llei 8/1985 produïda per la Llei 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció oficial contra la violència de gènere; que es revisin les referències a la Llei de procediment administratiu 30/1992 i a la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat; que s'estudiï la possibilitat d'introduir la consulta al Consell Escolar de Barcelona, per part del Consorci d'Educació; i altres qüestions de procediment.

II. Anàlisi del funcionament dels consells escolars

1. Comissions del Consell Escolar de Catalunya

L'article setè de la Llei 25/1985 crea les quatre comissions del Consell Escolar de Catalunya:

- Comissió Permanent, amb la composició establerta per la llei mateixa;
- Comissió de Programació, Construcció i Equipament;
- Comissió de Finançament de l'Ensenyament;
- Comissió d'Ordenació del Sistema Educatiu.

Així mateix, la llei autoritza el Consell per crear subcomissions per "tractar qüestions puntuals" (art 7.4).

La Comissió de Finançament de l'Ensenyament pràcticament no ha tingut activitat en els darrers sis anys, la qual cosa fa pensar que no correspon mantenir-la, alhora que duu a plantejar si necessàriament la llei ha de crear les comissions, excepció feta de la Permanent, o bé si procedeix habilitar el Consell perquè les creï en el seu reglament de funcionament.

La llei també podria preveure l'obligació dels membres de formar part d'almenys una de les comissions. Ara només ho preveu el Reglament (article 12.1).

En tot cas, convindria que el Ple mantingués la decisió última sobre els dictàmens, informes, documents i pronunciaments del Consell, la qual cosa comporta que mai les comissions puguin substituir el Consell en cap de les decisions que adopti, excepte, òbviament, en els temes que afectin el funcionament ordinari de l'organisme que corresponen a la presidència, a la Comissió Permanent o a la secretaria, d'acord amb les atribucions respectives.

2. Funcions del Consell Escolar de Catalunya

Les funcions del Consell es regulen a l'article novè de la Llei 25/1985.

El Consell habitualment dictamina i contribueix a la millora de les disposicions de caràcter general que l'Administració educativa elabora i proposa al Govern per a la seva aprovació. També es pronuncia sobre qüestions de caràcter general per iniciativa pròpia o a petició de

la Conselleria. L'opinió del Consell sobre la legislació educativa estatal, sobre la proposta d'Estatut d'Autonomia o sobre el Pacte Nacional per a l'Educació en són exemples recents.

De força menor és l'activitat del Consell sobre altres punts de consulta preceptiva. Com a exemple, la programació general respecte a la creació i la distribució territorial de centres docents no es debat en el si del Consell. No sempre les normes que no es formalitzen en disposicions publicades en el DOGC són objecte de dictamen o informe del Consell; encara que en alguns casos n'és informat, no es produeix emissió d'informe sotmès al Ple.

La revisió de la Llei 25/1985 ha de permetre analitzar les funcions del Consell per modificar-les, si escau, o per establir en la llei alguna previsió respecte al caràcter preceptiu de la consulta.

3. Els consells escolars territorials

La llei configura el consell escolar territorial com l'organisme de consulta i de participació en l'àmbit de les organitzacions territorials en què s'estructura el Departament d'Educació. Inicialment, s'hi afegia "d'acord amb la llei que regularà l'ordenació del territori". Avui, els serveis territorials són vuit, amb abast i població escolar diferents.

Els consells escolars territorials han de ser consultats sobre la programació dels centres docents en el territori corresponent, sobre les normes relatives a construccions i equipaments escolars i sobre els serveis educatius, en sentit ampli, a banda de poder ser consultats sobre altres qüestions. El seus presidents, nomenats per la Conselleria d'Educació, són membres del Consell Escolar de Catalunya.

Aquesta darrera circumstància fa que la representació de l'Administració educativa sigui de fet de tretze membres (sis membres nomenats directament i els set presidents/es dels consells escolars territorials, sense comptar-hi el Consell Escolar de la ciutat de Barcelona), encara que estrictament parlant no es puguin considerar els presidents/es dels consells escolars territorials representants de l'Administració. Per aquest motiu, hi ha l'opinió que l'Administració educativa està sobrerrepresentada en el Consell.

D'altra banda, en l'apartat II, s'esmenta que "caldrà potenciar la presència dels consells escolars territorials en el Consell Escolar de Catalunya", d'acord amb l'opinió del Consell recollida en el Document 2/1998 esmentat abans.

Quant a les funcions assignades, la de consulta de normes no sembla que hagi estat l'activitat més habitual dels consells territorials, com tampoc la de pronunciar-se sobre la creació i la distribució territorial dels centres docents, per exemple. Tot plegat obre un interrogant sobre l'eficàcia dels consells territorials, cosa que ha de dur a la reflexió respecte a les seves funcions, com s'estimula la participació efectiva dels sectors representatius en els territoris i com aquesta incideix en el propi Consell Escolar de Catalunya.

A més, cal estar amatents als possibles canvis normatius en la configuració de les institucions territorials de Catalunya que puguin incidir en els Consells Territorials i en la representació de la seva comunitat educativa.

4. Els consells escolars municipals

El Document 2/1998 va considerar que calia crear preceptivament el consell escolar municipal en aquells municipis amb ensenyament obligatori complet, i no només educació primària, deixant a criteri dels ajuntaments la constitució en altres supòsits.

Es proposava que les organitzacions patronals i sindicals presents en el municipi hi havien de prendre part.

Finalment, s'assenyala que l'Administració educativa no en forma part, encara que pot enviar representants a les sessions del consell municipal.

També caldrà esperar als canvis normatius respecte a la representació institucional en els territoris per veure quin paper han de jugar els municipis com a catalitzadors més efectius de la representació territorial en el Consell Escolar de Catalunya.

III. Propostes de reforma de la Llei 25/1985

1. Funcions del Consell Escolar de Catalunya

No s'aprecien motius per modificar radicalment les funcions que la Llei preveu per al Consell. En tot cas, la recomanació procedent és que es compleixin les funcions que té encomanades. En aquest sentit, al llarg del debat s'han expressat diverses opinions sobre la conveniència de consulta de tota mena de plans d'avaluació, innovació i formació, de la programació de l'ensenyament, de les repercussions de les mesures proposades en termes de cost, entre altres.

No obstant això, es proposa:

- a) Que es reculli expressament que el Consell pot, per iniciativa pròpia, analitzar i debatre qüestions relacionades amb el món de l'educació i fer informes, documents i, fins i tot, propostes a la Conselleria, sense haver d'esperar cap petició d'informe o d'assessorament del conseller o la consellera.
- b) Que es reculli la possibilitat de fer les trobades-jornades anuals del Consell per debatre amb tota la comunitat educativa catalana un assumpte de rellevància en l'àmbit educatiu.
- c) Que es reculli que la Conselleria ha de facilitar la informació complementària que el Ple del Consell i els seus membres, mitjançant el president d'aquest organisme, li demanin

sobre els assumptes sotmesos a dictamen o sobre aquelles altres qüestions que el Consell decideixi debatre lliurement.

2. Presidència i vicepresidència del Consell

El conseller o consellera d'Educació ha presidit el Consell en poques ocasions al llarg dels vint anys des de la constitució d'aquest organisme. Valorem positivament que en primera instància sigui ell o ella qui el presideixi quan assisteixi als plens per la consideració que representa. Tanmateix, considerem oportú que la llei prevegi la presidència no delegada i el nomenament d'entre persones de reconeguda vàlua, prestigi i experiència en l'àmbit educatiu. A més hauria de ser objecte de consulta entre els sectors representats en el Consell com a garantia del màxim consens possible. El nomenament com a president/a no necessàriament s'hauria de fer d'entre membres del Consell.

Així mateix, no sembla oportú dotar el Consell d'una vicepresidència, que substituís la presidència en cas d'absència. Es poden trobar altres mecanismes que permetin la possibilitat d'una presidència delegada temporalment pel president en absència d'aquest.

Tanmateix, la possible presència del president del Consell en el Consell Escolar de l'Estat fa raonable plantejar la possibilitat de resoldre formalment en la llei que reguli el Consell en el futur la qüestió de la presidència temporalment delegada o una eventual vicepresidència.

3. Composició del Consell Escolar de Catalunya

3.1. Nombre de membres

El nombre de consellers i conselleres no ha d'augmentar i, si de cas, disminuir, perquè s'entén que s'ha de fer possible i fàcil el debat en comissió i, especialment, en el Ple.

3.2. Pes dels sectors

També es considera clau que cap sector pugui decidir o obstruir cap resolució del Consell, que ha de buscar el grau més alt de consens en les seves decisions, informes i dictàmens.

La necessària representació de tota la comunitat educativa ha de quedar garantida d'una manera concordant amb el pes dels dos sectors, públic i concertat, que configuren el servei públic de l'educació a Catalunya.

3.3. Ampliació de sectors representats

No es creu oportú que puguin formar part del Consell grups que no representin sectors amplis o molt amplis de la comunitat educativa i del món que s'hi relaciona, per legítims que puguin ser els seus interessos o qualificats els seus punts de vista, menys encara si el seu

nomenament pogués contribuir, ni que fos poc, a desequilibrar la composició del Consell en el sentit esmentat abans.

3.4. Alumnat

Sembla aconsellable augmentar la composició del sector de l'alumnat. Tots els posicionaments que ha fet el Consell van en aquesta línia i són moltes les opinions favorables que aquesta possibilitat aplega. Una representació de fins a 5 membres, com la del sector de pares, entraria dins els límits raonables.

En qualsevol cas, a banda de l'augment de representació, convindrà articular mecanismes que fomentin i afavoreixin la participació dels alumnes en el Consell Escolar de Catalunya, que no ha assolit fins ara la intensitat i extensió que convindria. Al cap i a la fi, els alumnes constitueixen una part essencialíssima del fet educatiu, que no es pot produir en absència seva.

3.5. Revisió de la composició per sectors

El sector de membres representants de l'Administració educativa, a més dels presidents/es dels consells escolars territorials, d'acord amb el criteri esmentat abans, tenen un pes relativament alt en la composició del Consell, configurant naturalment un col·lectiu que es creu que pot ser reduït.

La representació indirecta de l'Administració educativa en la figura dels presidents dels Consells Escolars Territorials ha estat objecte de debat. Tot i reconèixer l'oportunitat que hi sigui molt present i l'avantatge que això suposa, es veu amb certa preocupació la incidència que l'Administració educativa té en el funcionament del Consell per causa del seu pes relatiu en la composició, com a conseqüència de la seva representació directa i indirecta mitjançant la presidència dels Consells Territorials. Hom creu que es dona una situació de sobre-representació.

Una revisió en el sistema d'elecció del representant del Consells Territorials en el de Catalunya, de manera que no hauria de ser necessàriament el seu president qui el representés, podria contribuir a resoldre la problemàtica apuntada, encara que eventualment es podria produir una sobre-representació d'altres sectors, que convindria igualment evitar. També s'apunta que un sistema de rotació entre presidents permetria reduir-ne el nombre i, consegüentment i indirecta, el nombre de membres del sector de l'Administració. Sigui com sigui, la representació territorial es veu imprescindible en el Consell.

La representació de l'Administració resultaria sensiblement disminuïda, la qual cosa planteja interrogants sobre si es conserva la ponderació dels sectors en la composició del Consell, fet que condueix a estudiar la possibilitat i la conveniència de reduir també altres sectors del Consell i que indirectament podria beneficiar el debat. En tot cas, cal assenyalar que no es veu fàcil arribar en aquest àmbit al consens imprescindible.

Si, per conservar la proporció entre sectors, la reducció del nombre de membres de l'Administració educativa es vol acompanyar d'altres reduccions, caldria revisar la participació de l'Administració local, les organitzacions sindicals, les organitzacions patronals, el professorat i altre personal, per assenyalar els sectors més nombrosos, la qual cosa pot suposar certes dificultats. Això no obstant, una reducció en igual proporció que la realitzada per a l'Administració educativa hauria de ser, si més no, considerada, malgrat les dificultats que s'apunten.

En qualsevol cas, cal estar amatents per incorporar modificacions en la composició del Consell, quan aquesta es revisi, per tal de tenir en compte eventuais modificacions en les institucions i organitzacions que representen la comunitat educativa. Com a exemple, s'assenyala la possibilitat d'ampliar el nombre de representants de les organitzacions patronals de l'ensenyament per donar entrada a totes aqueles que assoleixin el lindar de representativitat exigible.

3.6. La representació de les universitats

Es proposa que la representació de les universitats sigui designada pel Consell Interuniversitari, entre el professorat adscrit a facultats i escoles amb àrees del saber directament relacionades amb l'educació formal.

4. Delegacions i substitucions

Es considera que cal preservar la capacitat de debat i entesa dins del Consell, la qual cosa recomana garantir la continuïtat del treball i de la presència dels membres del Consell, sense substitucions i delegacions d'assistència. La impossibilitat d'assistència d'algun membre s'ha de resoldre per la via de la seva substitució definitiva per un altre representant del mateix sector.

5. Comissions

5.1. Comissió Permanent

Es constata que la Comissió Permanent no reflecteix suficientment en la seva composició la rellevància que la llei reconeix als agents socials i educatius que representen directament els sectors afectats en la programació de l'ensenyament (pares i mares, alumnes) o, com és el cas del sector del professorat, en deleguen de fet la representació,.

D'altra banda, la composició de la Permanent reproduïx els desequilibris que es constaten en el Ple del Consell respecte al pes dels representants de les administracions.

Així mateix, hi ha una forta presència de la representació directa nomenada per la presidència del Consell en la persona dels presidents/es de les comissions. Una eventual

reducció del nombre de comissions reglamentàries pal·liaria aquesta qüestió, com també alguns canvis en la manera de nomenar-los.

En conseqüència, es planteja que “els sectors afectats en la programació general” hi tinguin garantida la seva representació. Concretament, es proposa que els sectors de pares i mares, alumnes i professorat tinguin garantida en tot moment la seva participació directa en la Permanent. Si convingués, aquests es podrien combinar per torns per garantir l’equilibri entre les diferents organitzacions sindicals, estudiantils i de pares i mares. També s’ha de garantir una representació dels centres públics i privats, a través de les organitzacions patronals en aquest darrer cas.

5.2. Altres comissions

Com ha estat ja explicat, la Comissió de Finançament de l’Ensenyament pràcticament no ha tingut activitat en els darrers anys, la qual cosa duu a reclamar que es garanteixin les importats funcions que hauria de desenvolupar, atenent el text de la legislació vigent, més que no pas proposar-ne la supressió per inactivitat.

La determinació en la Llei que regula el Consell Escolar de Catalunya de comissions que han de ser constituïdes necessàriament es valora positivament.

La Llei hauria de preveure l’obligació dels membres de formar part d’almenys una de les comissions que es constitueixen en el si del Consell, com també afavorir l’acompliment del deure d’assistència.

6. Altres propostes

- Convindria concretar la representativitat dels sectors que no la tenen clarament establerta en la Llei, i especificar la distribució de representants entre el sector públic i el privat, buscant l’equilibri entre ambdós sectors.
- Se suggereix revisar les referències a la Llei de procediment administratiu 30/1992 i fer referència a la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d’organització, procediment i règim jurídic de l’Administració de la Generalitat.
- Es proposa introduir la consulta al Consell Escolar de Barcelona, per part del Consorci d’Educació, en els termes que la Llei pugui preveure per als consells escolars territorials

7. Els consells escolars territorials i municipals

Sense conèixer l’anàlisi que del seu funcionament fan els consells escolars municipals i territorials, semblaria agosarat plantejar grans reformes o, fins i tot, la supressió d’aquests organismes territorials de participació i consulta de la comunitat educativa, més quan el

Consell ha valorat en algun dictamen la conveniència de "potenciar la presència dels consells escolars territorials en el Consell Escolar de Catalunya".

D'altra banda, una eventual modificació del mapa de les administracions locals amb la creació de vegueries, que es conformen en el nou Estatut com una part bàsica de l'estructura territorial de Catalunya i com a ens local que integra el sistema institucional de la Generalitat, aconsellaria prudència respecte a la reforma dels consells escolars territorials, encara que avui es formulen dubtes sobre la seva utilitat i significació com a òrgan de participació de la comunitat educativa.

La proposta, per tant, seria suggerir una anàlisi participada amb els consells escolars territorials del seu funcionament i determinar les modificacions que es proposen en les seves funcions, composició i règim de funcionament un cop aquella hagi estat completada.

Quant als consells escolars municipals, a banda de considerar oportú fer-ne una valoració, també participada, es proposaria que es constituïssin en tots els municipis amb ESO completa i deixar a criteri dels municipis constituir-lo quan l'educació obligatòria no s'impartís íntegrament.

Cal actualitzar els decrets corresponents de desplegament de la llei sobre els consells escolars territorials i municipals. En aquest sentit, en el Pacte Nacional per a l'Educació hi consta que "per millorar la participació de la comunitat educativa en el territori, el Departament d'Educació, d'acord amb les entitats municipalistes, farà una nova regulació dels consells escolars municipals i territorials".